تازه‌های اقتصاد
شنبه ۱۹ اردیبهشت ۱۴۰۵ شماره ۲۶

پاسخ عملی دولت به جوسازی کاسبان تفرقه

مدیریت جهادی اقتصاد

پروژه راهبردی «حذف ارز رانتی» که با هم‌سویی کامل وزارت اقتصاد و بانک مرکزی کلید خورده، شاهرگ حیاتی کاسبان تحریم و رانت‌خواران را هدف قرار داده است. برخلاف ادوار گذشته، این بار دولت با انتقال یارانه از ابتدای زنجیره به سفره مصرف‌کننده، بساط فساد سیستماتیک را برچیده و موجب شده که این جریانِ بازنده در عرصه سیاست و اقتصاد، برای حفظ بقای خود به پروژه‌های رسانه‌ای تفرقه‌افکنانه متوسل شود.

علاوه بر این، چندین پروژه اجرایی و واقعی دیگر نیز ابطال‌گر فرضیه اختلاف در تیم اقتصادی است:

- **عملیاتی شدن طرح «اعتبار ملی» و تامین مالی زنجیره‌ای (SCF):** در این پروژه، بانک مرکزی با تخصیص بسته‌های اعتباری از جمله بسته ۳۵۰ همتی، نقدینگی را با نظارت دقیق وزارت اقتصاد به سمت حلقه‌های تولید و اشتغال محور هدایت کرده است. این اقدام مشترک، ضمن حفظ اشتغال در صنایع کلیدی، قدرت خرید دهک‌های پایین را بدون ایجاد تورم تقویت کرده است.
- **پیش‌برد «طرح ۲۰» (پروژه‌های پیشران):** توافق کامل مدنی‌زاده و همتی بر سر تامین مالی ۲۰ پروژه بزرگ ساختاری، خروج از رکود سرمایه‌گذاری را هدف قرار داده است. این هماهنگی باعث شده تا شبکه بانکی نه به عنوان قلک جریان‌های سیاسی، بلکه به عنوان محرک تولید ملی عمل کند.
- **انضباط‌بخشی به منابع «تبصره ۱۸»:** مدیریت هوشمند منابع تسهیلات اشتغال توسط وزارت اقتصاد با پشتیبانی بانک مرکزی، مانع از انحراف نقدینگی شده و دسترسی بنگاه‌های واقعی به سرمایه در گردش را در کوتاه‌ترین زمان ممکن فراهم کرده است.

تازه‌های اقتصاد
شنبه ۱۹ اردیبهشت ۱۴۰۵ شماره ۲۶

صنعت و خدمات در صدر بازسازی پساجنگ

فولاد را با فناوری نوین به‌روز کنیم

سید عزیز آرمن، اقتصاددان و استاد دانشگاه چمران اهواز، با اشاره به اولویت‌های اقتصادی ایران در دوره پساجنگ، بر ضرورت تمرکز سیاست‌گذاران بر بخش‌های آسیب‌دیده به ویژه صنعت و خدمات تأکید کرد.

آرمن با اشاره به شدت آسیب‌های وارد شده به بخش صنعت در جریان جنگ اخیر گفت: بخش صنعت یکی از مهم‌ترین محورهای اشتغال کشور است و بیکاری نیز پیش از جنگ هم از مشکلات جدی اقتصاد ایران بود. طبیعی است که بازسازی و فعال کردن بخش‌های آسیب‌دیده صنعت و بهینه‌سازی آنها باید در اولویت نخست سیاست‌گذاری قرار گیرد، زیرا همین بخش موتور محرک رشد اقتصادی است.

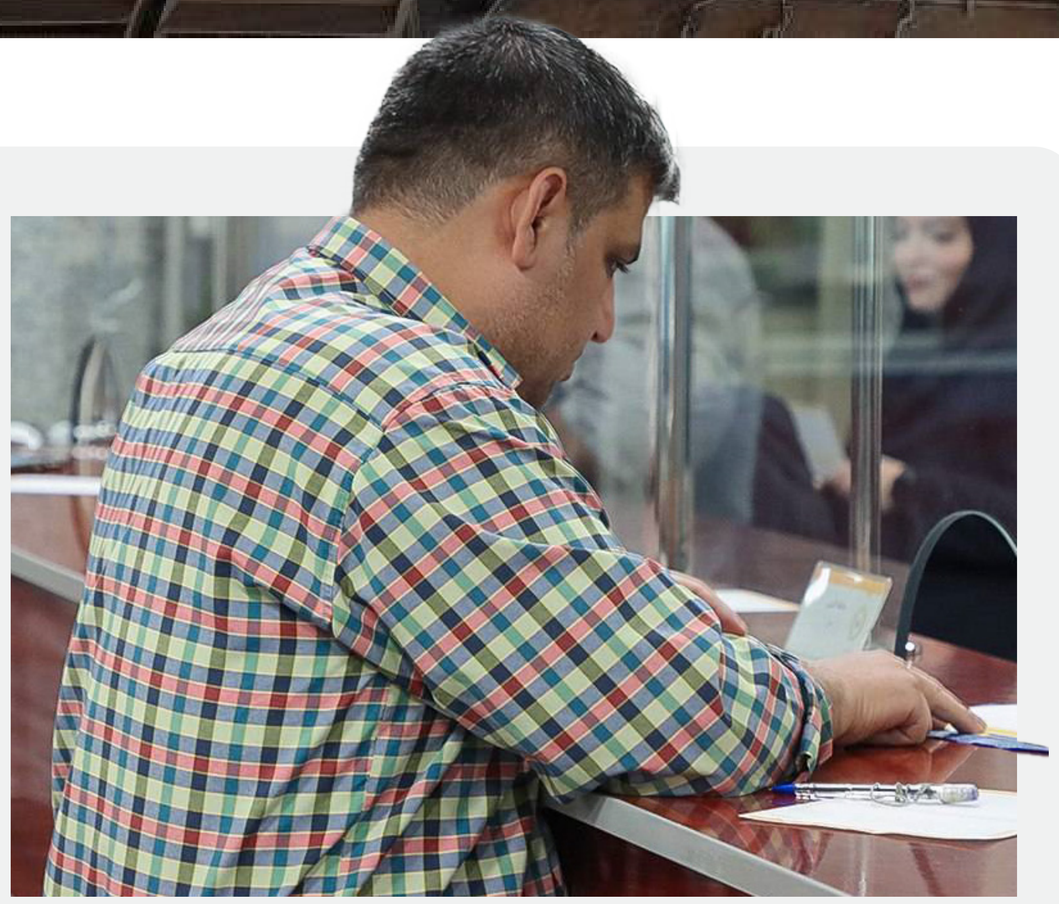
روسیه خرید طلا را ازسر می‌گیرد

سپر طلایی کرملین در طوفان نفتی

تصمیم اخیر دولت روسیه برای ازسرگیری خرید طلا و ارز در بازار داخلی، در ظاهر اقدامی فنی و در چارچوب «قاعده مالی بودجه» محسوب می‌شود، اما در عمق، بازتابی از تغییر رویکرد راهبردی این کشور است. در حالی‌که فشار تحریم‌های غرب ادامه دارد و نوسانات نفت بار دیگر اقتصاد جهانی را ملتهب کرده، مسکو به‌دنبال آن است تا بخش بیشتری از ثروت نفتی خود را به دارایی‌هایی مقاوم‌تر در برابر شوک‌ها و کنترل‌های بیرونی تبدیل کند.

در این میان، طلا نه‌تنها به عنوان ذخیره‌ای سنتی، بلکه به عنوان «سپر مالی» در برابر ریسک‌های ژئوپلیتیکی و ارزی نقش ویژه‌ای یافته است.

همه جرایم زیر ۷۰۰ میلیون بخشیده شد

با پیگیری‌های بانک مرکزی و همراهی همه‌جانبه شبکه بانکی، طرح بزرگ بخشودگی جرایم دیرکرد تسهیلات خرد در سراسر کشور به مرحله اجرا درآمد. این اقدام که در پی شرایط ویژه ناشی از «جنگ رمضان» و با هدف حمایت از سفره معیشتی مردم کلید خورده، شامل تمام وام‌های ازدواج، فرزندآوری، ودیعه مسکن و سایر تسهیلات تا سقف ۷۰۰ میلیون تومان می‌شود.

بر اساس این گزارش، تمامی مشتریانی که در بازه زمانی ۹ اسفند ۱۴۰۴ تا ۹ اردیبهشت ۱۴۰۵ دارای بدهی معوق بوده‌اند، مشمول این بخشودگی (مابه‌التفاوت نرخ وجه التزام و نرخ سود) قرار گرفته‌اند. اگرچه اجرای این طرح به تشخیص هیئت‌مدیره بانک‌ها واگذار شده بود، اما با هماهنگی‌های انجام شده، اکنون تمامی بانک‌های کشور این طرح حمایتی را عملیاتی کرده‌اند.

تازه‌های اقتصاد
شنبه ۱۹ اردیبهشت ۱۴۰۵ شماره ۲۶

مرتضی اکبری؛ مدیرعامل اسبق بانک مهر ایران

بازی با پدال نرخ سود در جاده اقتصاد

اساسا نرخ سود مثل «پدال گاز و پدال ترمز اقتصاد» عمل می‌کند؛ نرخ سود بالا، باعث کند کردن اقتصاد و نرخ سود پایین، موجب سرعت دادن به اقتصاد می‌شود.
وقتی دولت‌ها می‌خواهند تورم را کنترل کنند قاعدتا با افزایش نرخ سود بانکی، پول در جریان را جمع کرده و قدرت خرید را پایین می‌آورند و برعکس وقتی تمایل دارند رشد اقتصادی، تولید و سرمایه‌گذاری را افزایش دهند نرخ سود بانکی را کاهش می‌دهند تا تزریق پول با بهای پایین‌تر برای سرمایه‌گذاری‌ها بیشتر شود؛ به‌عبارت بهتر نرخ سود بالا موجب پس انداز بیشتر و مصرف کمتر (کاهش تورم) و نرخ سود پایین باعث مصرف بیشتر جامعه و سرمایه‌گذاری بیشتر (خروج از رکود) می‌شود.
البته کارکردهای دیگری نیز برای نرخ سود متصور است؛ بالا بردن نرخ سود باعث جذب سرمایه‌های خارجی و در نتیجه باعث تقویت ارزش پول نیز خواهد شد که در حال حاضر به دلیل تحریم و جنگ این موضوع در ایران کاربردی ندارد.

تب گرانی در بازار قطعات خودرو اوج گرفت

تداوم عرضه، مهم‌تر از کنترل دستوری قیمت

بازار قطعات خودرو و موتورسیکلت در هفته‌های اخیر با موج تازه‌ای از افزایش قیمت‌ها مواجه شده است؛ افزایشی که فعالان این حوزه معتقدند ترکیبی از عوامل واقعی و روانی در شکل‌گیری آن نقش داشته است. هرچند هنوز نشانه‌ای از کمبود گسترده کالا در بازار دیده نمی‌شود و انبارها همچنان در وضعیت نسبتاً مناسبی قرار دارند، اما نگرانی از دشوارتر شدن واردات، افزایش هزینه‌های حمل‌ونقل و ابهام در روند تأمین مواد اولیه، فضای بازار را به شدت تحت تأثیر قرار داده است.
بررسی‌های میدانی از بازار قطعات نیز نشان می‌دهد بخش قابل توجهی از فروشندگان و عمده‌فروشان، نسبت به آینده بازار محتاط‌تر از گذشته عمل می‌کنند. فعالان بازار معتقدند در حال حاضر مشکل اصلی، بیش از آنکه نبود کالا باشد، برهم خوردن انتظارات بازار است. بسیاری از فروشندگان با این تصور که تأمین محموله‌های بعدی دشوارتر و پرهزینه‌تر خواهد شد، عرضه را محدودتر و محافظه‌کارانه‌تر انجام می‌دهند؛ مسئله‌ای که خود به تشدید انتظارات تورمی و افزایش قیمت‌ها در کف بازار دامن زده است.
نشانه‌های این افزایش هزینه اکنون به‌وضوح در بازار قابل مشاهده است. بررسی قیمت برخی کالاهای پرمصرف نشان می‌دهد بسیاری از قطعات و اقلام مصرفی خودرو و موتورسیکلت نسبت به آغاز اسفند سال گذشته، افزایش قیمت قابل توجهی را تجربه کرده‌اند؛ افزایشی که در برخی کالاها حتی به بیش از ۹۰ درصد رسیده است.
این وضعیت در حالی رخ داده که صنعت قطعه‌سازی کشور همزمان با فشار تحریم‌های ظالمانه و محدودیت‌های ناشی از محاصره دریایی ایران از سوی آمریکا، با افزایش هزینه‌های تأمین مواجه شده است. محدودیت‌هایی که به گفته فعالان صنعت، عملاً بخشی از مسیرهای اصلی واردات را مختل کرده و هزینه انتقال کالا و مواد اولیه را به شکل محسوسی افزایش داده است.

نقره بورس داغ شد

بازار سرمایه در اولین روز معاملاتی هفته (شنبه ۱۹ اردیبهشت)، شاهد اقبال گسترده سرمایه‌گذاران به صندوق‌های مختلف بود. در این میان، صندوق‌های درآمد ثابت با ثبت عملکردی قوی، میزبان ۳۸۱۹ میلیارد تومان پول حقیقی بودند و ارزش معاملات این صندوق‌ها در مجموع به رقم ۴۱ هزار و ۲۲۹ میلیارد تومان رسید.

در سوی دیگر بازار، صندوق‌های کالایی نیز روز پرتقاضایی را پشت سر گذاشتند و موفق به جذب ۶.۳ هزار میلیارد تومان پول حقیقی شدند. در ذیل این گروه، صندوق‌های طلا به عنوان دارایی محوری، با رشد متوسط ۰.۷ درصدی، به تنهایی ۶۰۳۴ میلیارد تومان نقدینگی جذب کردند.
اما مدال بهترین عملکرد روز به صندوق‌های نقره رسید که با بازدهی بیش از ۴.۵ درصد و ورود ۲۵۹ میلیارد تومان پول حقیقی، پیشتاز بازار بودند. همچنین صندوق‌های املاک نیز طبق روال روزهای گذشته، با قفل شدن در صف‌های خرید، بازدهی ۳ درصدی را برای سهامداران خود به ارمغان آوردند.

نقش دولت و بخش خصوصی در بازسازی اقتصاد ایران چیست؟

اقتصاد در شرایط جنگ، بیش از هر دوره دیگری با مسئله کمبود منابع، نااطمینانی و اختلال در زیرساخت‌های حیاتی مواجه می‌شود و از همین‌رو، سیاست‌گذار ناچار می‌شود با حساسیتی بسیار بیشتر از دوران عادی تصمیم‌گیری کند و منابع محدود موجود را به شیوه‌ای هدفمند مدیریت کند. نشست «سیاست‌گذاری اقتصادی در جنگ» که با حضور سجاد برخورداری (عضو هیئت علمی دانشگاه تهران) و حسین درودیان (کارشناس اقتصادی) برگزار شد، در تلاش است تصویری روشن و تحلیلی از این وضعیت ترسیم کند و چارچوبی عملی برای نحوه حمایت دولت از بخش‌های مولد در چنین شرایطی ارائه دهد.

■ النازباقرپور، کارشناس پولی و ارزی

واکاوی رفتار سوداگرانه در بازار ارز

بازار ارز در ایران در ظاهر، یک بازار مالی است، اما در واقع، صحنه تلاقی سه منطق متفاوت است: منطق تولید، منطق سیاست، و منطق رانت. هنگامی که نهادهای تنظیم‌گر ضعیف‌اند و قواعد بازی شفاف نیست، این منطق سوم - یعنی منطق رانت - بر دو منطق دیگر غلبه می‌کند. در چنین وضعیتی، نه قیمت ارز از تعادل اقتصادی ناشی می‌شود و نه تغییرات آن بازتاب واقعیت‌های تولید و تجارت است؛ بلکه حاصل رقابت برای دسترسی به امتیازهای ارزی است.

از منظر امنیت اقتصادی، این وضعیت بسیار خطرناک است. سوداگری گسترده، نه‌تنها به اتلاف منابع ارزی کشور منجر می‌شود، بلکه توزیع منابع را به نفع بخش‌های نامولد تغییر می‌دهد. هر بار که نرخ ارز جهش می‌کند، طبقات متوسط و پایین جامعه، با کاهش قدرت خرید و افزایش هزینه‌ی زندگی روبه‌رو می‌شوند؛ در حالی که گروه‌های دارنده دارایی‌های ارزی یا دلاری، از تورم و نوسان سود می‌برند. به همین دلیل، سوداگری ارزی صرفاً پدیده‌ای مالی نیست، بلکه سازکار بازتولید نابرابری در اقتصاد رانتی است.

بازار ارز ایران، نه بازاری خودتنظیم و رقابتی، بلکه عرصه‌ای برای بازتولید روابط قدرت اقتصادی است. هر نوسان ارزی در واقع ابزاری برای بازآرایی ساختار مشوق رفتارهای نامولد است؛ در چنین شرایطی، سیاست‌های تثبیت یا آزادسازی نرخ ارز، تا زمانی که در دل همین نظم نهادی باقی بمانند، کارکردی جز بازتولید بحران ندارند.

ویدیو

